

Dziecko doświadczające przemocy w rodzinie – diagnoza i pomoc
Kraków, 12.10.2017

**"Podejrzenie przemocy wobec dziecka
w praktyce lekarza pediatry"**

Dr hab. med. Piotr K. Wojciechowski

**Zakład Dziecięcej Medycyny Ratunkowej UJ
SOR USD Kraków**

„Dziecko maltretowane”

- Określenie dziecka maltretowanego wprowadzono w 1962 roku
- Battered Child Syndrome - BCS.

„Dziecko maltretowane”

Klinicznie BCS oznacza:

**przemoc wobec dzieci w postaci
bicia, znęcania się fizycznego i
psychicznego, molestowania
seksualnego.**

„Dziecko maltretowane”

**Definicja zespołu dziecka maltretowanego
wg światowej organizacji zdrowia
(1985r. Szwajcaria):**

- „Za maltretowanie dziecka uważa się każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej , społeczności lub państwa, działanie które ujemnie wpływa na zdrowie, rozwój fizyczny i psychospołeczny dziecka,,

ZESPOŁY MALTRETOWANIA:

- zespół bitego dziecka
- zespół dziecka potrząsanego
- zespoły nadopiekuńczości – zespół Munchausena
- nadużycia seksualne
- maltretowanie dzieci przez dzieci

Zastępczy zespół Münchhausena

- dotyczy wywoływania objawów chorobowych i przemocy u dzieci.
- Na zastępczy zespół Münchhausena cierpią najczęściej matki, które albo wzmacniają istniejące dolegliwości albo powodują objawy.

Zastępczy zespół Münchhausena

Celowe wywoływanie przez rodziców rzeczywistych objawów chorobowych u dziecka, objawy te zazwyczaj mają charakter przewlekły lub nawracający,

Rodzice przekazują lekarzom fałszywe informacje na temat ciężkości, dotychczasowego przebiegu choroby u ich dzieci.

Rodzice ci często mają kontakt zawodowy ze służbą zdrowia, sami cierpią na różne dolegliwości i dysponując na ich temat rozległą wiedzą wszelkimi możliwymi sposobami prowokują podobne objawy u dziecka w wieku 0-6 lat

Zastępczy zespół Münchhausena

- niezborność ruchowa i patologiczna senność na skutek podawania dzieciom dużych dawek barbituranów
- Uszkodzenia cielesne w celu hospitalizacji chirurgicznej jak przypadkowe uszkodzenia – czopek, grzebień, uraz nieznanego pochodzenia
- uporczywe wymioty na skutek mechanicznej prowokacji
- hipoglikemia po podaniu insuliny
- zakażenia wywoływane wstrzykiwaniem zanieczyszczonych substancji
- Rozpoznanie Zespołu Münchhausena jest trudne, bo zgłaszający się rodzice sprawiają wrażenie wyjątkowo opiekuńczych i troskliwych.

CZYNNIKI SUGERUJĄCE ZESPÓŁ DZIECKA KRZYWDZONEGO:

- Rozpoznanie BCS powinien podejrzewać lekarz „pierwszego kontaktu” - lekarz rodzinny, pediatra, pielęgniarka środowiskowa i lekarze ostrego dyżuru – SOR-u pediatrycznego i chirurgii dziecięcej.
- niezgodność podanego wywiadu ze stanem klinicznym
- patologia środowiska rodzinnego(alkoholizm, narkomania, kryminogenność lub stały konflikt w rodzinie)
- nieprawidłowe cechy osobowości rodziców
- zachowanie dziecka i opóźniony rozwój psychofizyczny dziecka
- wielokrotne hospitalizacje z różnych przyczyn

ZESPÓŁ BITEGO DZIECKA

- przedmiotem agresji są szczególnie dzieci niechciane, nieślubne, dzieci upośledzone fizycznie lub psychicznie, dzieci sprawiające trudności wychowawcze, dzieci płaczliwe, krzykliwe.
- BCS może wystąpić w każdym wieku, ale dotyczy głównie dzieci poniżej 3 roku życia
- objawy kliniczne są bardzo różnorodne, od przypadków, w których następstwa urazu są bardzo nikłe i BCS bywa często niepodejrzewany i nierozpoznany, do tych, które wykazują wyraźne istnienie uszkodzenia tkanek miękkich, kośćca czy centralnego układu nerwowego

ZESPÓŁ BITEGO DZIECKA

- I GRUPA:

- objawy odnoszone do zaburzeń metabolicznych, upośledzonego rozwoju, procesu infekcyjnego, opóźniony rozwój fizyczny, niedożywienie dziecka, niedokarmienie czy wręcz głodzenie, ograniczenie podaży płynów, brak higieny

- II GRUPA:

- zmiany kostne rozpoznawane przypadkowo, charakterystyczna lokalizacja uszkodzeń w obrębie przynasad, niekiedy mnogość zmian oraz fakt, iż uszkodzenia te mogą znajdować się w różnych stadiach gojenia. złamaniu ulegają najczęściej kości długie, czaszka, rzadziej żebra, kości płaskie, kości obręczy barkowej i miednicy

ZESPÓŁ BITEGO DZIECKA

- **III GRUPA:**
- uszkodzenia centralnego układu nerwowego, wylewy podtwardówkowe. krwaki wewnątrzczaskowe mogą być ostre i przewlekłe. wiele z tych obrażeń daje trwale uszkodzenie mózgu, a nawet jest przyczyną zgonów.
- uszkodzenia narządu wzroku (wylewy krwawe do siatkówki, zwichnięcie soczewki, odklejenie siatkówki)

ZESPÓŁ BITEGO DZIECKA

- IV GRUPA:
 - obrażenia skórne (otarcia naskórka, obrzęki, wybroczyny i wylewy krwawe, oparzenia)
 - umiejscowione w skupiskach na tułowie i pośladkach oraz na głowie i bliższych częściach kończyn.
 - Narzędziami przemocy są najczęściej: ręka, pięść, klamra od paska, pas, smycz, sznur od żelazka, wieszak do ubrań, tłący się papieros

ZESPÓŁ BITEGO DZIECKA

- **V GRUPA:**
- uszkodzenia wewnątrzbrzuszne (krwiaki jelit, krwiaki krezki, uszkodzenie jelit, uszkodzenie otrzewnej, stłuczenia powłok jamy brzusznej, stłuczenia okolicy lędźwiowej i nerek)
- najczęstsza przyczyna zgonów u dzieci powyżej 3 roku życia

ZESPÓŁ BITEGO DZIECKA

- VI GRUPA:
- urazy w sferze emocjonalnej – urazy psychiczne
- VII GRUPA:
- przypadki BCS stanowią dzieci, którym rodzice lub opiekunowie podają narkotyki, leki halucynogenne

ZESPÓŁ DZIECKA POTRZĄSANEGO

- niemowlęta poniżej 6 miesiąca życia
- rodzice potrząsający, szarpiący dziecko są na ogół bardzo młodzi, zajęci nauką lub bez żadnych zajęć
- występuje w rodzinach wielodzietnych, wśród dzieci z różnych ojców, matka jest na ogół psychicznie nie zrównoważona, a ojciec nadużywa alkoholu
- rodzic nie mogąc wytrzymać nieustającego krzyku niemowlęcia, potrząsa nim (za kończyny lub całym ciałem), aby się uspokoiło, nie zdając sobie sprawy jakich obrażeń doznaje dziecko

ZESPÓŁ DZIECKA POTRZĄSANEGO

CECHY CHARAKTERYSTYCZNE:

- wiek dzieci- niemowlęcy
- lokalizacja złamań- przynasady kości długich
- mnogość uszkodzeń w różnym czasie gojenia, cofania się objawów klinicznych i radiologicznych
- wylewy śródczaszkowe i uszkodzenie CUN (krwawienie do przestrzeni podoponowej, wodogłowie)
- statystycznie na każde jedno niemowlę , które trafia do szpitala przypada 100 innych , które nie są leczone bo urazy w układzie kostnym goją się szybko i kończyny mogą rozwijać się prawidłowo

NADUŻYCIA SEKSUALNE

- dotykane, napastowanie lub stosunek płciowy
- dzieci rzadko ujawniają podobne fakty, gdyż wykorzystujący najczęściej wymusza na dziecku zachowanie tajemnicy
- **objawy:**
 - infekcje i urazy narządów płciowych i odbytu
 - nawracające zapalenia cewki moczowej i układu moczowego
 - moczenie nocne

NADUŻYCIA SEKSUALNE

- **W BADANIU PRZEDMIOTOWYM OKOLICY GENITALNEJ NAJCZĘŚCIEJ NIE STWIERDZA SIĘ ODCHYLEŃ!**

Postępowanie

Postępowanie

Postępowanie

Postępowanie

BIOLOGICZNEJ		
4. Znak sprawy		5. Kod jednostki Policji
6. Kod powiatowy	7. Identyfikator KSIP	8. Data pobrania próbki (dd-mm-rrrr)
9. Nazwisko 10. Imię/Inicjał 11. Pseudonim		
12. Imiona i nazwiska rodziców rodziców		
13. Data urodzenia (dd-mm-rrrr)	14. Miejsce urodzenia	
15. PESEL	16. Obywatelstwo	
17. Adres zamieszkania		
18. Dokument tożsamości		
Płeć	19. ☐ Mężczyzna	20. ☐ Kobieta
21. ☐ Nieokreślona		
22. Kwalifikacja prawna czynu		
23. Dodatkowe informacje:		
Rodzaj materiału: 24. ☐ Krew 25. ☐ Włosy 26. ☐ Kości 27. ☐ Tkanki 28. ☐ Wymaz ze śluzówki policzków 29. ☐ Inny		
Źródło próbki: 30. ☐ Osoba podejrzana 31. ☐ Podejrzany 32. ☐ Oskarżony 33. ☐ NN osoba 34. ☐ NN zwłoki ludzkie 35. ☐ Nieleżni (art. 1 upo) 36. ☐ Pokrzywdzony 37. ☐ Osoba - eliminacja 38. ☐ Osoba usiłująca ukryć swoją tożsamość		
39. ☐ Ojciec 40. ☐ Matka 41. ☐ Rodzeństwo 42. ☐ Dziecko 43. ☐ Krewny ze strony ojca 44. ☐ Krewny ze strony matki 45. ☐ Personel 46. ☐ Inne		
47. Identyfikator, nazwisko imię i podpis prowadzącego postępowanie	48. Identyfikator, nazwisko imię i podpis pobierającego próbkę	49. Potwierdzenie rejestracji

Postępowanie

Postępowanie

Zalecenia postępowania w przypadku podejrzenia molestowania seksualnego władzy

Podejrzenie molestowania seksualnego można powziąć w następującej sytuacji:

1. Wywiad sugerujący molestowanie lub wywiad sugerujący czyś niepokoje z wynikiem badania fizykalnego
2. Pacjent z zaburzeniami neurologicznymi, w szpitalu, z niepominiętą analizej przez przypadkowych ludzi
3. Pacjent z dziwacznym zachowaniem: przerażeniem, niepokojonym łękiem szczególnie u młodszych dzieci
4. Wynik rutynowego badania fizykalnego sugeruje przemoc fizyczną w tym seksualną, szczególnie przypadku obratek okolicy kroczu

W przypadku seksualnego podejrzenia molestowania konieczne jest zgłoszenie temu fakcie policji, system narzekania nakazu prokuratury do wykonania badania specjalistycznego wraz z pobraniem materiału biologicznego do badań genetycznych.

U dziewczynki wykonuje się badanie ginekologiczne z pobraniem materiału biologicznego

U chłopców wykonuje się badanie kanału wraz z badaniem per rectum i pobraniem materiału biologicznego

Badanie ginekologiczne wraz z pobraniem materiału jest możliwe w godzinach dopołudniowych w USD. W godzinach dyżuru pacjentka ma być przetransportowana w trybie pilnym z nakazem prokuratorskim do Instytutu Ginekologii i Położnictwa, w którym badanie zostanie wykonane

Gdy stan pacjentki nie pozwala na transport poza USD, ujędźmy własne i pobranie wymaza może być wykonane przez 2 lekarzy, nie będących ginekologami, a definitywnie badanie specjalistyczne ma być wykonane w najbliższym możliwym terminie

U chłopców badanie per rectum wraz z pobraniem materiału biologicznego wykonywane jest w USD przez urologa, proktologa lub chirurga

Badanie przeprowadza się w obecności drugiego lekarza. Materiał pobiera się do specjalnych próbek (znajdujących się w szafce w sali triage SOR). Przy pobieraniu materiału należy uważać, aby wymaz nie został zanieczyszczony materiałem biologicznym osoby wykonującej badanie. Należy go wykonywać w rękawiczkach, przy założonej masce na usta i nos.

Próbówka z pobranym materiałem jest zbierana przez pracownika Policji do wykonania analizy w Laboratorium Policyjnym.

W przypadkach podejrzenia wykorzystania seksualnego obowiązujące poza założeniem standardowej dokumentacji SOR USD wypełnienie specjalnej karty badania znajdującej się w triage SOR. Karty badania zalecane przez PTGP.

WZKŁAD DO ZADANIA WNIOSU I SZAFCE
JESTAN W TOLERANCJI WZKŁADU BEZCIECZNOŚCI

Postępowanie

Postepowanie

SecurityExpert SecurityExpert SecurityE

00233220

UWAGA: Niniejszy
dokument przeznaczony jest do
użytku wewnętrznego i nie powinien
być rozpowszechniany.

NADAWCA

ODBIORCA

DATA

ZAWARTOŚĆ

Przed otwarciem sprawdzić zabezpieczenia koperty.

Przebieg z polisysem

Przed otwarciem sprawdzić zabezpieczenia koperty.

00233220

00233220

DATA: _____

DATA: _____

Podpis: _____

Podpis: _____

Wnioski:

- Zawsze musimy być przygotowani na podejrzewanie dziecka maltretowanego w pełnym znaczeniu definicji BCS i objawów klinicznych.
- Dokumentacja medyczna – perfekcyjna..zdjęcia na różnych nośnikach,
- Wywiad z uwzględnieniem podejrzanych stwierdzeń ale bez nadgorliwości
- Zabezpieczenie materiałów
- Medycyna Sądowa w razie wątpliwości
- Zgłoszenie na Policję Ew Prokuratura